



גבי זצמון  
לא מרוויחים הרבה

נכון. לא בדקתי. פגשתי באחת ההפגנות שלנו בחור בן 21, יענקלה שמו. שאלתי אותו: שירתת בצבא? אמר לי לא. אמרתי: תיראה, כשהייתי בן 18, חלמתי להיות מהנדס. אבל הלכתי כמו כולם לצבא. אחר-כך לאבא שלי לא היה כסף לתמוך בי. נאלצתי לצאת לעבודה. ותראה אותך! אתה ממומן עליידי. אני משלם את הלימודים שלך. אתה לומד תורה כי זה מה שאתה רוצה, ואתה עושה את זה על חשבונתי. יש פה אפליה חמורה בין הציבור הדתי-חרדי והחילוני. ובכלל, מה הם עושים לטובת המדינה, אנשי האגודה? הם יושבים ברובם הגדול בניו-יורק.

**מדוע אתם תוקפים את האגודה? מדוע אינכם תוקפים את הממשלה המאפשרת להם לנהוג כפי שהם נוהגים?**

לא שאנחנו לא תוקפים את הממשלה. אנחנו, חלילה, לא חושבים שהממשלה היא טלית שכולה תכלה. אבל הם גרמו למי

שה וכובע של קפטיין. אז למה לנו אסור? עכשיו ברמאר צעק שמריוס כולנו יהודים עם שטריימל! מה הם מנסים לעשות? הם לא מבינים שהכוונה היתה סמלית?

**איך סבור כי פעולה כזו היא מסיחה את דעת הקהל מה בעיה העיקרית והופכת את כל העניין לקוריוז?**

לא. איני סבור כך. בניו-יורק פירסמו כל מיני כתבות כאילו משכנו בפיאות. את יודעת מה? האשה שנפלה נדחפה עליידי בנה. ואיש מהם לא רץ להרים אותה. איש שלנו, חובש צבאי, נשא אותה על כפיים ונתן לה עזרה. איזה קוריוז? אנחנו רציניים. הפגנו ברמות, הפגנו מול ביתו של שפירא. אנחנו נחמד את הפעילות שלנו אך ורק נגד אלה המונעים מאיתנו לטוס בשבת.

**בשבת לפני האחרונה גרמתים בירדשלים פקק ענק דווקא לאהה שלא כופים עליכם דבר.**

## נתנו לתוכנית מישוד ראשי-המשלה רשימה של עובדי „אל-על“ לשעבר, שעובדים היום בקנדה והוא היה מזועזע

שלתי-ישראל להיות חסרת-אונים. אני לא איש פוליטי, לא מצביע לאף מיפלגה. אני שייך למיפלגת אל-על, אבל הדתיים כורפים דעתם על הממשלה.

**בגין הוא אדם דתי. יתכן שהוא מאמין שאסור „אל-על“ לחזק את השבת?**

אני לא יודע ממתי בגין דתי. הוא טוען שכאשר הוא מציץ מחלונו בשבת, והוא רואה מטוס אל-על עם דגל ישראל טס בשמיים, זה מפריע לו. אז כעת הוא יראה כל שבת את הדגל הגרמני סס ב שמיים. לא על מטוס אחד, לא על שני מטוסים — על שישה מטוסים! אם זהו שאיפתו של ראשי-המשלה, אז שיהיה לו לבריאות. ושרי-התחבורה שלנו הוא בכלל בן-אדם נפלא. את יודעת מה הוא אמר לי? „קיבלתי מנדט, ואני יכול לעשות מה שאני רוצה.“ זה מה שהוא אמר לי! עוד שריתחבורה שמבין בתחבורה.

**האם אתם מתכוונים להצימד להפגנות או שאתם מתכוונים לחדר את המאבק?**

אין דרך אחרת. אנחנו דבוקים לקיר. אם לא יעזור בדרכים האלה, נלחם בכל דרך אפשרית.

**מה תוכניותיכם? להסריד את אגודת-ישראל?**

**כאיזה אופן?**  
קשה לפרט. אולי נקח כמה מהרעיונות של עיתון בני-ברק, ונשתמש בהם. זה יכול להיות טוב. אין לנו דרך אחרת. אין מוצא. אנחנו חייבים למנוע את סגירת אל-על. מדובר פה באנשים שיש להם מישר פחות.

**האם אתם מתכננים כל יום כדי לקבוע באיזה צעדים תנקמו? כן, כל יום.**

**האם יש ביניכם כאלה הר מתנגדים לפעולות דראסטיות? בכל ציבור יש מתנגדים, בעיקר נשים. אך המתנגדים שוכנעו שאין דרך אחרת.**

**האם צוותי-האוויר משתפים פעולה עם צוותי-הקרקע?**

לאורך כל המאבק הם שיתפו איתנו פעולה. עד שמשום-סיבה, בשלב הזה, של המאבק, הודיע לנו צוליק עופר, יושב-ראש ועד-הטייסים, שבשלב הזה הם פסיביים. הם לא היו מוכנים לפרט סיבות, אבל אני לא מודאג. הם תמיד הצטרפו לכל הרמאבק קצת מאוחר. אחרי שיפטרנו את הטייסים הראשונים, אני אשאל את צוליק איפה הוא היה כשאבאנו.

**מדוע דעתך הם פאסיביים? הוא אמר שבשלב הזה הם פאסיביים. אמרתי לו שזו זכותו. אבל שלא תחשבי בשעות כי דעת הוועד היא דעת הטייסים. תאמיני לי שהרבה טייסים חושבים אחרת מהוועד שלהם. ורבים מהם השתתפו בהפגנות.**

תכננו פיקניק המוני זכותנו. לא? גם עובדי בנק-ראווי נוסעים לפיקניק. לקחתי נו ילדים ומישפחות. את חושבת שהייתי לוקח את ילדיי למאבק אלים? הלכנו להזדהות עם אנשי רמות, כדי לחדד את נקודת הדיון, כדי לתת להם כוח.

**עד לפני שצצה הכעיה שלכם, ישבתם מול הטלוויזיה וצפיתם במאבק של אנשי רמות בדייט מביני-ברק. איך צפיתם?**

בדיוק כך. אנחנו מודים בכך. ואני רוצה להגיד לך, שאלה היושבים כעת מול הטלוויזיה, צופים במאבקנו ולא נוקפים



מטוסי „אל-על“ מקורקעים  
אין הצדקה כלכלית, אין הצדקה מוסרית

אצבע. עושים מה שעשינו אנחנו. כי אני מאמין שאנחנו רק התחלה. אחרינו יבואו כל היתר. המדינה הזאת תהפוך לבלתי נסבלת, לדתית.

העניין הזה עם רמות הוא בלתי-נסבל. גם לי לא נוח שנוסעים לי ליד הבית. זה עושה רעש. אז מה? שאני אורוק אבי-נים? הרב פרוש אומר שבשביל השבת מותר הכל. את יודעת כמה עולה הכביש העוקף? כמה עולים 30 שוטרים בכל שבת וכמה עולים אלה שמחלקים פתקים לנסוע בכביש העוקף? את יודעת שבכסף שעלה הכביש והשוטרים יכלו לסבסד את אל-על?

**טענת כנגד שפירא שבניו לא שירתו בצבא?**

כן, אבל אחר-כך קיבלתי תגובות שהם כן שירתו בצבא. אני לא יודע אם זה

(המשך מעמוד 19)  
הוא הציע, למשל, שהוא יפעל לביטול הצ'ארטרים, אם נותר על עניין השבת. זה לא מקובל עלינו. למרות שמדיניות השמיים הפתוחים של הממשלה פגעה בר-אל-על. כיום אל-על מתחרה בשוק בכבוד, ותוך שנתיים-שלוש תהיה מסוגלת להגיע לאיזון כלכלי. אין לנו שום עניין לפגוע בציבור הנוסעים. אין לנו שום עניין להרית סוחרים ולעסוק במיסחר עם חברי הכנסת שפירא. היו עוד נסיבות להציע לנו הצעות שונות ומשונות. אנחנו לא מוכנים לפשרה. אל-על תטוס בשבת והעובדים לא יפוטרו.

**אך נפלה ההכרעה למנוע מחרדים לעלות על המטוסים?**

זה היה ספוטנטי. אנחנו קוראים לזה „זרזה“. נכנס לחברה השיגעון בראש. הצעות התגלגלו בשטח. והחברה יצאו לשדה והתחילו לפעול. עשינו הכל כדי למנוע הרמת יד, ותאמיני לי — זה היה כמעט אפשרי שילכו שם מכות. גם זה הסתובב בשטח. אם הייתי מספר לך מה מציעים לנו, אם הייתי מספר לך מה חברה רוצים לעשות נגד אלה שזרקו אבנים ברמות, נגד מטפני המצבות... את יודעת שבבני-ברק יוצא עיתון בלתי-תלוי, הקרוי בני-ברק. במאמר מרכזי שלו הוא כתב: „מתפרעי אל-על מתכננים התפרעות רבתי בבני-ברק. יבואו לכאן אחרי ה' בספטמבר ויסעו במכונית יותיהם בשבת הלך ושוב.“ את יודעת מה? העיתון צודק! אבל תאמיני לי, נסיעה במכונית זו הפעולה הכי עדינה שמתכננים פה החברה. איך אמר העיתון מבני-ברק? „יירדו הגיבורים מהמשאיות ויפליאו מכותיהם באותם הכואבים את כאב השבת.“

הם יודעים מה שהם אומרים. זו לא בעיה שבבילנו לבוא עם החברה שלנו, שכולם יוצאי צבא, ולהכות את החברה האלה המיידיים אבנים ברמות. **איך האווירה בהאנגרים של „אל-על“?**

אווירת אחד וחושש. שפירא דיבר עם בורג, וקצת מסתובבים בשטח שוטרים לבושים באזרחית, שמצלמים ומסרדיים, שואלים שאלות. לוחצים על עובדים, מפידים. אותי עצמי עצרו ליד ביתו של שפירא. אבל מה לעשות. שיחררו אותי. לא נתנו לי צ'אנס להיות לך ואלנסה.

מהי לדעתך הסיבה שהם אינם רוצים לשתף פעולה?

לא יודע. אולי בגלל שהטייסים מרגישים את עצמם קצת מעל.

האם גם הדייילים לא הצטרפו? כן, למאבק?

הדייילים והמהנדסי-טייס, הצטרפו כולם. פרט לטייסים.

האם אתה מרוצה מנחמן פרל, יושב-ראש מועצת-המנהלים של „אל-על“?

אדם נחמד מאוד. אנחנו מאמינים שהוא עושה למען העניין שלנו ככל יכולתו, אלא שיכולתו מוגבלת. אחרי הכל, הוא מרצה לתפקידו עליידי ממשלת ישראל. מישו זה כתב על ביתו „עוכר ישראל.“ זה לא הגיע לו.

**במאבק הנוכחי שלכם, מי היה מתאים יותר להיות יושב-ראש מועצת-המנהלים של „אל-על“? בומה שביט או נחמן פרל?**

ברגע שבומה ניסה לקצץ את אל-על, הוא הפך בעיניי ללא מקובל. היה לו כושר רטורי בלתי-דגיל. הוא היה יכול לשכנע איש אגודה לנסוע לים בשבת, אבל הוא עשה נוקים, שעד היום משלמים עבורם. למוננו, חלק גדול מהתוכניות שלו לא בוצעו. ברגע שהאיש הזה פקד על פיטורי עובדים, הבנתי שאין לו כל יחס לעובד, לפועל.

**אתם הכאתם בזמנו של בומה להתערבות הממשלה. אתם גרמתם לכך שהשר לוי יתערב במסיבון, ואולי בכך פתחתם לראשונה את הלבון שהיה יכול לעדשות ב„אל-על“ ככתב-שנה.**

השר לוי נרתם בזמנו למערכת, מכיוון שהוא איש עבודה, וכנראה שלא היתה לנו דרך אחרת.

**מדוע, אם כך, אינכם מעריכים אותו כבעיה כעת?**

שלחנו לו מיברק. ביקשנו להיפגש איתו, והוא לא ענה.

**מדוע הוא לא ענה?**

כנראה שמצבו לא מאפשר לו.

**אתה מבין את התנהגותו? מה אני יכול לעשות? פנינו אליו, קיי ווינו שיעזור. אני חושב שמצבו לא מאפשר לו להתערב לטובתנו, אל תשכחי שאז הוא היה סגן שרי-העבודה.**

**כמה זמן תתנו צ'אנס לדיי-בורים ולשיחות?**

לא הרבה. אנשים ממש מחוממים. אל תשכחי שמדובר באנשים שצריכים לפרנס את הילדים שלהם, ושהמיקצוע שלהם אינו מיקצוע נדרש. אם לא תהיה להם עבודה, הם לא יוכלו לעבוד באף מקום אחר. נתנו לשמואלביץ, מנכ"ל מישרד ראשי-הממשלה, רשימה של עובדי אל-על לשעבר, שעובדים היום בקנדה ובארצות-הברית. הוא היה מוועזע. אז מה רוצים, שאנחנו נרד מהארץ? אני אומר לך, אנשים נלחמים פה על הפרנסה שלהם, על האוכל לילדים שלהם. אני לא יודע כמה זמן נצליח למנוע מהם לנקוט בדרכי אלימות, אני לא יודע.